

Švandymistr, dráb a ponocný nejsou jen v pohádkách

Ve společnosti je rozšířen názor, že baráčníci jsou lidé, kteří vlastní nějaký dům. Přitom spolek tohoto jména vznikl podle kolínského hostince U Šleitrů zvaného „Baráček“, kde byl v roce 1873 ustanoven. Prvotní myšlenkou byla péče a podpora vdov, sirotků a chudiny a činnost se pojila s vlastenectvím. V současnosti je hlavním cílem udržovat národní zvyky a tradice a uchovávat původní kroje.

Ač jsem holka z „vesnice“, neznám v okolí moc obcí, kde by baráčnickou tradici drželi. Při potulkách po okolí jsem na ni narazila, překvapivě kousek od Prahy, v obci Kněževes. Nebylo nic jednoduššího, než vyzpovídat **Ludka Černého** – rychtáře Vlastenecko-dobročinné obce baráčníků Kněževes.

■ Kdy se baráčníci ve vaší obci objevili?

Počátky se datují do roku 1930. Obec baráčníků byla vedena pod názvem Vlastenecko-dobročinná obec baráčníků Tuchoměřice se sídlem v Kněževesi. V roce 2012, přesně 12. května, se transformovala pod název Vlastenecko-dobročinná obec baráčníků Kněževes. Tím začala jejich novodobá éra.

■ Co je činností spolku a na čem se podílí?

Obecní úřad nám propůjčil malé stavení, kterému říkáme

Na vítání občánků se chodí v krojích

„Baráčnická rychta“. Každý měsíc, vyjma prázdnin, tu konáme sezení. Mezi sebou se oslovujeme „tetičko“ a „sousedě“. Pořádáme Staročeské máje a Staročeskou veselici, účastníme se akcí žup a veleobce, vítání občánků, pořádáme pietní akce, podílíme se na místních aktivitách obce a ostatních spolků, spoluorga-

nizujeme poznávací zájezdy pro seniory, vydáváme interní zpravodaj „Kněževeský Baráčník“. Jezdíme na kulturní a poznávací výlety, letos jsme byli třeba v Lánech položit s tamními baráč-

Letošním oslavám 115. výročí III. baráčnické župy Mistra Jana Husi požehnal starokatolický kněz Petr Jan Vinš

níky kyticí k pomníku T. G. Masaryka. Připravujeme knihu pro děti „Kdo to je baráčník...“. Realizovali jsme projekt s podporou dárcovství krve, máme vlastní hudební skupinu „Duo SOUSED“, navazujeme spolupráci s dalšími Obcemi a župami, děláme osvětu pro mateřské a základní školy. Pořádáme poetická sezení s četbou a hudbou, podporujeme udržování tradic a v rámci možností spoluvytváříme nové.

■ Rychtářem nejste dlouho. Prozradíte své povinnosti?

V této pozici se v naší Obci v posledních desetiletích střídá rod Vorlíčků. Po zesnulém Zdeňku Vorlíčkovi jsem začátkem letošního roku převzal „rychtářské právo“. Předtím jsem byl šest let místorychtářem, proto nebylo složité se ve funkci zorientovat. Stále se učím a poznávám nové věci. Je to funkce zodpovědná, a to nejen vůči tetičkám a sousedům, ale hlavně vůči budoucím generacím. Měl bych znát nejen historii spolku, ale i zajišťovat osvětu, aby myšlenka baráčníků nezanikla. A protože v naší Obci jsou velice schopné tetičky i sou-

Do loňského roku byl rychtářem Zdeněk Vorlíček

sedé, je tato práce velice příjemná. Za což bych všem chtěl moc poděkovat.

■ Kolik členů máte a jaký je zájem mladší generace o členství?

V dřívějších dobách nás bylo hodně. Ale věk je nezadržitelný. Mnozí postupně „odešli“, až jich bylo méně než prstů na obou rukách. V současné době je nás včetně čekatelů asi padesát. Jsou to hlavně tetičky a souse-

me se jim to oplácet podobným způsobem.

■ Jaké bývá složení baráčnických Obcí?

Většina baráčnických Obcí se sdružuje v tzv. župách a ty jsou pak koordinovány Veleobcí se sídlem v Praze. V čele Obce stojí rychtář, k sobě má místorychtáře, syndika neboli jednatele a další členy konšelstva. Zajímavé je tradiční pojmenování členů a jednotlivých postů: paníaminka, pantatínek, berní (hospodář), slídilové účtů (revizní komise), švandymistr (kulturní referent), vzdělavatel, dráb (dohlíží na pořádek v obci), ponocný, šafář (zabezpečuje občerstvení), gratulanti (chodí svým členům gratulovat k narozeninám) či praporečnicki. Na akce se baráčníci oblékají do svérázu, to jsou vyšívané halenky u tetiček a vyšívané košile u sousedů, a na významné oslavy do krojů. Při sezeních či průvodech používá rychtář „rychtářské právo“ – žezlo ze dřeva podobné královskému.

■ Přání závěrem?

Aby se na akce těšili nejen tetičky a sousedé, ale i veřejnost. Aby z nich odcházeli všichni s pocitem příjemně prožitých chvil. To je krásná odměna za vynaloženou práci. Každý, kdo se zúčastní jakékoli baráčnické akce, pomáhá udržovat tradice.

Renáta Šťastná

Foto: archiv Obce baráčnické v Kněževesi

■ Kterou akci považujete za nejdůležitější?

Jednoznačně pořádání Novodobých Staročeských májů a Staročeské veselice – tradice v Čechách, které bychom neměli nechat v zapomnění. Na to navazuje celá řada dalších aktivit. Moc si vážíme pomoci nejen obce Kněževes, ale hlavně spolků, které nám pomáhají při pořádání Májů. Ať je to místní Sbor dobrovolných hasičů, Svaz žen, Spolek Havlíček, ale i chovatelé, zahrádkáři, obecní knihovna a další subjekty. Snaží-

Slavností se zpravidla účastní celá vesnice